

“Uluslararası gönüllü hizmet, kendi başına bir amaç değil, araçtır”

Barışçıl ve adil yaşam koşullarını sağlamaya yönelik ortak bir girişimle, günümüz toplumlarına faydalı olma arzusu, bu hareketin başlangıcından bu yana gönüllüler için itici bir güç olmuştur. Barış ve uluslararası uzlaşmanın yani sıra dostluk ve işbirliği gönüllü hizmetin genel amaçlarının bir bölümüdür. Çeşitli çevrelerden bir araya gelen kişiler ve gruplar, özgür kararlarına dayanarak ve kendilerini ortak bir işe adanarak bu amaçlara ulaşmaya çalışırlar. Gönüllüler, gerektiğinde somut projelere de katkıda bulunurlar

Ancak, gönüllülük yalnızca toplumun ya da somut projelerin yararına değildir. Uluslararası gönüllü hizmet (UGH) projelerinin gerek bu tür projelere katılanlar gerekse de katılımcıların etkinlik gösterdikleri çevre üzerinde eğitici bir etkisi vardır. Gönüllüler ve yerel topluluk bir arada yaşayarak ve çalışarak fikir alışverişinde bulunurlar. Karşılıklı yeni beceriler edinen söz konusu kişilerin farklı olana karşı (kültürel, dinsel, cinsel, kurumsal, vb.) açık ve yapıcı bir tutum benimsemesi ümit edilir. İşin uluslararası boyutu ise, farklı çevrelerden gelen insanların hem birlikte hem de birbirlerinden bir şeyler öğrenmelerine olanak sağlar.

Bu amaçlar, bir UGH'nin esasını oluşturur. Bununla birlikte bu amaçlar ne kendi başına açıklayıcıdır ne de bir UGH projesinde yer alan kişi tarafından kendiliğinden kavranabilir. Yukarıda ana hatlarıyla değinilen eğitim süreçleri büyük ölçüde kolaylaştırılmalıdır, aksi takdirde kültürlerarası öğrenimi pekiştirmesi amaçlanan bir proje -örneğin gönüllüler yurtdışı deneyimi için gerektiği gibi hazırlanmadıklarında- kültürel açıdan hayal kırıklığına uğratan bir deneyime dönüşebilir. Bir UGH projesi kişilerin gönüllü ve ücretsiz katkılarını dayanmakla birlikte böyle bir projenin düzenlenmesi titiz bir planlamayı, yeterli hazırlık çalışmasını, sonraki gelişmelerin izlenmesini ve hatırı sayılır büyüklükte insan ve mali kaynağı gerektirmektedir.

Bu eğitim dosyası, gençlik hizmetlilerinin bir UGH projesini düzenleme sürecinde yararlanabilecekleri bir araç olarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda bir gönüllü hizmet projesinin başarısına katkıda bulunan ve çerçevesini oluşturan birtakım koşullar dile getirilmektedir. Bu eğitim

dosyasında kaçınılması gereken bazı hatalara değinilmekte ve gönüllüleri ve kuruluşları, gönüllü hizmet serüveniyle tanıştırma yöntemleri sunulmaktadır. UGH etkinlikleri alanında çalışan eğitimciler de bu eğitim dosyasından faydalanabilirler.

Sayfaların sınırlı olması nedeniyle üzerinde durduğumuz konuların kapsamını daraltmak zorunda kaldık. Burada tanımlanan ilkelerin çoğu ulusal ve kıtalararası projeler için de geçerli olmakla birlikte, Eğitim ve Gençlik için Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyi arasındaki Ortaklık (Avrupa Eğitim ve Gençlik Ortaklığı) çerçevesinde, daha çok Avrupalı okuyucuların sorularına yanıt arayacağız. Her ne kadar gençlik projeleri üstünde duruluyor olsa da buradaki araçlardan her yaş grubu için yararlanabilir, zira verilen bilgiler istenilen yaş grubuna uyarlanabilir. UGH programlarına kolay katılım adına, özellikle herhangi bir uzmanlığı olmayan gönüllülerin yer aldığı projelere de değineceğiz (bkz. Bölüm 1.2, Gönüllü hizmetin çeşitli yönleri). Dolayısıyla bu eğitim dosyası, düzenlediğiniz proje türüne uygun bulduğunuz bölümleri seçip uyarlamak için son derece uygundur.

Dosya altı bölüm ve üç ekten oluşmaktadır

Birinci bölümde UGH kavramı, bazı sözcüklerin anlamları (1.1), gönüllü hizmetin çeşitli yönleri (1.2) ve toplumsal ve tarihsel çerçevesi (1.3) anlatılarak, derinlemesine ele alınmaktadır. İnsanların gönüllü olma nedenleri irdelenmekte (1.4) ve esin kaynağı olabilecek bazı çalışma alanlarından örnekler verilmektedir (1.5).

Bir UGH projesinin hayata geçirilmesi konusu sonraki bölümlerde ele alınmaktadır.

İkinci bölümde, projeleri hayata geçirenler ve sorumlulukları tanımlanarak (2.1), proje planlamasıyla ilgili konulara değinilmektedir. Uluslararası Gönüllü Hizmetin kendine özgü proje süreci gözden geçirilmektedir. Bu bölümün sonunda paranın nereden sağlanacağı ve nasıl idare edileceği üzerinde kısaca durulmaktadır.(2.3).

Üçüncü, dördüncü ve beşinci bölümlerde, UGH'nin tarihsel gelişimi gözden geçirilmekte ve yapılması gereken işlerden söz edilmektedir. Üçüncü bölümde öncelikle, ortak bulunması (3.1), gönüllülerin kaydedilmesi (3.2) ve projede yer alan bütün kişilerin hazırlanması (3.3) gibi konulara değinilerek, gönüllülerin yola çık-

madan önce nasıl bir hazırlık yapmaları gerektiği anlatılmaktadır. Dördüncü bölümde, UGH sırasında yerine getirilmesinde yarar olan çalışmalar ele alınmaktadır: işe başlama ve vardiye eğitimi (4.1), gönüllülerin ve personelin motivasyonunun sağlanması (4.2), gönüllülere gerekli desteğin verilmesi (4.3) ve anlaşmazlık çıktığı takdirde bunun çözülmeye çalışılması (4.4). Beşinci bölümde, bir UGH'nın sona erişinden yeni bir şeyin başlangıcı olarak nasıl yararlanılabileceğine ilişkin önerilerde bulunmaktadır: bu süreçte bir değerlendirmenin ve dökümün yapılması çok önemlidir (5.1) Bunların yanı sıra yurtdışında bir gönüllü hizmetin sonrasındaki gelişmelerin izlenmesine ilişkin düşünceler üzerine de birkaç söz söylenecektir. (5.2). Bu tür resmi olmayan öğrenim deneyimlerinin kabul görmesi ve belgelenmesi, çeşitli kurumların gündemlerinde giderek daha çok yer almaktadır (5.3).

Altıncı bölümde, yoğunlukla unutulmuş ya da göz ardı edilen konulara dikkat çekilmeye çalışıl-

mıştır. Genellikle bunu yapma şansı olmayan gençler için bir UGH düzenlemeye ne dersiniz (6.1)? Uluslararası Gönüllü Hizmet projenizi planlarken cinsiyet etkenini göz önüne aldınız mı (6.2)? Hareketliliğin önündeki engellerin farkında olup, bunlarla mücadele etmeyi unutmayın (6.3). Son olarak krizin yalnızca başkalarının karşılaştığı bir durum olduğunu düşünüyorsanız da buna hazırlıklı olmanın, en azından zararının olmayacağını unutmayın (6.4).

Eklerde, bu konularla ilgili başka kaynaklar bulabilirsiniz. Ek 1'de bu eğitim dosyasının yazarlarının kullandığı bazı anahtar kelimelerin tanımları verilmektedir. Ek 2'de çeşitli kuruluşlar ve UGH programları gözden geçirilmekte ve tabii ki internet adresleri verilmektedir. Sonucu ama aynı derecede önemli olan Ek 3'te, bu eğitim dosyası sizde bir merak uyandırdıysa, okuyabileceğiniz başka kaynaklar önerilmektedir.

İlham almanız dileğiyle!